

Bli en bra växtbeställare!

Gustav Nässlander
vd Trädkontoret

Att som färdigutbildad landskapsarkitekt eller trädgårdsdesigner få sätta sig med sitt första projekt måste vara en fantastisk känsla. Att välja rätt art till rätt plats är något som många utbildningar i dag har stort fokus på, och de flesta känner sig nog ganska trygga i det valet direkt efter färdig utbildning. Men när träden väl ska beställas och även storlek och kvalitet ska anges tror jag att fler känner sig osäkra. Ska trädet vara barrotat, klumpgrävt eller krukodlat? Vilken storlek ska man ha? Hur säkerställer man att kvaliteten är den man förväntar sig? Och hur ser man till att träden hanteras på rätt sätt vid mottagning och plantering? Här är mina bästa tips för hur du blir en riktigt bra växtbeställare!

Foto: Gustav Nässlander

1. Skapa ett detaljerat förfrågningsunderlag

Första steget till att bli en bra beställare är att skriva ihop ett detaljerat förfrågningsunderlag, eller en växtlista. Plantskolor som utsätts för konkurrens kommer, av naturliga skäl, att försöka hitta den billigaste lösningen på den förfrågan de får för att vinna upphandlingen. Genom att skriva en tydlig växtlista, med noggrant angivna sortnamn/frökällor, storlekar och kvaliteter, kan man som beställare säkerställa att konkurrensen blir mer rättvis och att leveransen motsvarar förväntningarna.

För att skriva en bra växtlista behöver man lära sig de olika kvaliteterna som

finns. Ett bra första steg är att bläddra i kataloger från ett brett utbud av svenska och europeiska plantskolor för att lära sig vilka kvaliteter som erbjuds. Nästa steg är att besöka en plantskola. Under min tid i plantskolebranschen var de bästa beställarna de som såg till att besöka plantskolan minst en gång per år. De ställde bra och rimliga krav och blev sällan besvikna på sina leveranser.

2. Våga fråga

Som beställare måste man våga fråga. Lyft telefonen och ring! En bra plantskola har tid och möjlighet att svara på frågor och ska kunna rådgöra i både val av art, sort, storlek och kvalitet.

3. Läs kvalitetsreglerna

LRF trädgård har tagit fram *Kvalitetsregler för plantskoleväxter* – som Sveriges plantskolor samlas under. De går enkelt att få tag på digitalt, är helt gratis och revideras ofta. Genom att vara väl påläst om kvalitetsreglerna kan beställaren föra en bra dialog med plantskolorna om huruvida kvalitetskraven har uppfyllts eller ej vid leveransen. Alla växtbeställare bör ha den senaste utgåvan av kvalitetsreglerna lättillgängligt.

4. Var noggrann med mottagning och hantering av växterna

Många gånger samlar man en större beställning för att hålla nere kostnaderna

för frakten, men när mer än 50 träd ska lossas och sedan förvaras inför plantering är det extra viktigt att det görs på rätt sätt. Lossning ska göras lugnt och metodiskt, och den truckförare som påstår något annat kan behöva påminnas om lastens värde. Informerar man om att det enskilda trädet är värt runt 20 000 kronor så brukar takten plötsligt dras ned några snäpp. All hantering av större träd ska ske i rotklumpen för att undvika skador på stam och krona och ett väl omskolat träd har en fast och bra rotklump som går att hantera med maskin.

En bra beställare förstår också vikten av att närvara vid leveransen av större beställningar. Det kanske inte är landskapsarkitekten personligen som står bredvid när lastbilen öppnas, men åtminstone en anlitad besiktningsman eller en kunnig landskapsingenjör.

Att noggrant granska växterna vid leverans möjliggör tidiga diskussioner med plantskolan kring eventuella rekommationer, och det bästa är om felaktiga träd kan skickas tillbaka med vändande transport. Om ett träd har lossats och stått i någon vecka eller två kan det bli mycket svårt att avgöra vem i kedjan som har orsakat den eventuella skadan. Är det plantskolan, personalen som lossade eller firman som ska plantera trädet?

5. Förvara träden korrekt i väntan på plantering

Om träden ska stå några dagar behöver de förvaras på ett bra ställe där de är skyddade från sol och vind. Träden behöver bindas upp så att kronorna inte fastnar i det insnörda läget och det är mycket viktigt att träden ges det vatten de behöver under förvaringstiden. Det

behöver därför finnas vattenutkastare på alla ställen som man ska förvara träd på, oavsett årstid. En sista viktig påminnelse är risken för gnagskador. Om träden ska förvaras flera dagar vintertid rekommenderas att stammarna skyddas från gnagande djur med hjälp av hönsnät.

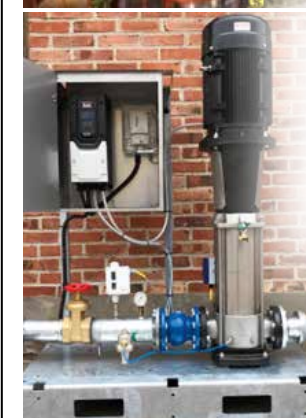
Slutsats: Svenska plantskolor besitter stor kunskap – dra nytta av den!

Serien i tre delar om svensk plantskoleindustri går mot sitt slut. Jag vill sammanfatta med att plantskolorna i Sverige är duktiga i en internationell jämförelse. Framgångarna bygger på kunskap, kompetens och hantverk – vilket vi som beställer växter bör dra nytta av. Håll en tät kontakt med plantskolorna och fråga när du är osäker. Då kommer slutresultatet att bli riktigt bra! ●

UTVALDA VÄXTER FÖR SVENSKT KLIMAT

Tanken bakom E-planta är enkel – att erbjuda de bästa växterna för vårt klimat. Enbart de friskaste, mest livskraftiga plantorna får sätta ett E efter sitt namn. Självklart producerar vi bara i Sverige – för både planta och miljö. Fråga efter E-planta nästa gång du väljer växter.

eplanta.se

**Smarta och hållbara
bevattningssystem
för parker,
idrottsanläggningar
och stadsmiljöer.**

**ÖSTORPS
BEVATTNING**